

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

3. Prædestinatio Dei respicit non solum bonum, sed etiam malum, non culpae, sed poenae. De duplici prædestinatione, ad vitam & ad mortem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

lib. 3. de
viti. 8. 2.
lib. 3. de
viti. 8. 2.

prædestinationis & gratiæ, cum Apostoli locū
addidisset, Quos prædestinavit hos & vocavit
&c. sic subiungit: Omnes isti prædestinati sic
vocantur ut iustificentur, sic iustificentur ut glori-
ficientur. Ac per hoc prædestinavit quos voluit &
ad opera bona & ad præmia sempiterna; prædesti-
navit ad vitam bonam, prædestinavit ad vitam æ-
ternam; prædestinavit ad fidem, prædestinavit ad
speciem; prædestinavit adoptandos in seculo, præ-
destinavit glorificandos in regno &c. Hac omnia
scilicet in se continet prædestinationis æternitas, sit
impropter prædestinantium Dei misericordia & iustitia
merita. Neque enim ignotus sibi unquam
esse potuit &c. Ne vero existimaret quispiam
doctrinam istam ex philosophica tantum spe-
culatione profectam esse, parumque interesse,
quid ei de re quisque sentiret; in capite libri
regulam istam fixerat: Quos filios Dei secun-
dum veram fidei regulam sanctarum scriptura-
rum auctoritate firmavit, non solum ad præ-
mium glorificationis, sed etiam ad gratiam iu-
stificationis, nec solum ad æternam beatitudinem,
que non mutatur, verum etiam ad fidem que per
charitatem operatur; neque ad æternam tantum præ-
mia, sed etiam ad bona merita gratuita bonitate
Dei ante mundi constitutionem in Christo præde-
stinatos, & huius prædestinationis bene scio secun-
dum propositum vocatos & iustificatos Nullus
AMBIGERE DEBET CHRISTIANUS.

lib. 1. 8.

lib. de præ-
dest. sancti.
c. 10.

scilicet. 2.
super capite
Gallor.

lib. de do-
no perse.
17.

Ex prædictis etiam facile colligitur, natu-
ram divinæ prædestinationis non includere
in sua ratione, quod magis respiciat finem
quam medium, vel magis medium quam finem,
sed abstrahere ab utroque. Sicut enim
decretum & propositum operandi aliquid su-
pernaturale in creatura rationali, indifferen-
ter se habet ad id quod per modum finis aut
medij, præmij aut meriti Deus operaturus
est, ita etiam divina prædestinatio; quæ prout
à scripturis & Patribus usurpata & explicata
est, utrumlibet indiscriminatum respicit. Ex
quo efficitur, ut non minus proprie ille qui
reprobatus est, prædestinetur ad fidem chari-
tatemque temporalem, quam electus ad per-
petuam; nec minus proprie infans quispiam
ad gloriam, immediatâ infusione donandam
prædestinetur sine ulla prævia fide; si sic
placeret Deo, atque ille qui per ordinata me-
rita ad istum apicem duceretur. In effectibus
enim prædestinationis esset differentia, non in
natura propositi seu decreti prædestinationis,
quod illos effectus operaretur. Etenim non
minus proprie id prædestinat Deus quod uni-
co impetu causarum omnium præparantium
seriem prætereundo supplendoque operatur,
quàm id quod longo causarum secundarum
concurso, prolixâque mediõrum catenâ coo-
perantium perficit.

B

CAPUT TERTIUM.

Prædestinatio Dei respicit non solum bonum, sed etiam malum,
non culpæ, sed pœnæ. De duplici prædestinatione, ad
vitam, & ad mortem.

EX eadem explicata prædestinationis
natura jam facile patet, quid ad illam
questionem dicendum sit, utrum præ-
destinatio respiciat bonum duntaxat,
an etiam malum. De malo culpæ non verti-
tur ista controversia, quia Catholica fides docet,
Deum culpæ auctorem esse non posse, &
per hoc neque illam prædestinare posse: Præ-
destinatione quippe, ut jam ex Augustino sæpe
diximus, Deus ea præscivit que fuerat ipse factu-
rus. Hoc est, prædestinatio respicit opus, quod
Deus ipse facturus est. Culpam autem non
potest facere, ergo neque decernere ut faciat,
hoc est, prædestinare. Vnde sanctus Prosper:
Nullo modo prædestinatio Dei iniquos facit, neque
cuiusquam est causa peccati. Quem errorem
multis alijs sententijs jugulat. De malo igitur
pœnæ sermo est. Sed ex iis que superius dis-
servimus perspicue liquet, prædestinationem
omnino etiam respicere malum. Fides enim
Christiana docet, Deum justo iudicio suo in-
ferre pœnas peccatoribus, sive temporales in
hac vita, sive in altera sempiternas, ergo & il-
las ab æterno ex præscientia meritorum præ-
parare, decernere, prædefinire; hoc autem &
nihil aliud est prædestinare, juxta regulam ab
Augustino ex scripturis fixatam: In sua qua
falli, nisi a quo, non potest præscientia, opera sua

futura disponere, id omnino nec aliud quicquam
est prædestinare. Ex qua sanè norma dicit in
libris de libero arbitrio Deum prævidere quid
de insiti impijs, facturus sit, istudque præscien-
do, præscire opera bona, & quid sit facturus cer-
tissime prævidere. Quibus verbis prædestina-
tionem damnationis impiorum apertissime
circumseribit. Nam ut ait in libris duobus ad
Prosperum & Hilarium, & jam sæpe dixi-
mus, Potest esse sine prædestinatione præscientia,
ut qua peccata præsciuntur, prædestinatione
quippe Deus ea præscivit, que fuerat ipse factu-
rus.

lib. 3. de lib.
arb. cap. 3.

lib. de præ-
dest. sancti.
c. 10.

lib. 2. de
Civitat.
c. 10.

lib. 4. de
anima c. 17
In enchirid.
c. 100.

Hinc est quod Augustinus, non solum ex
illa generali certaque regula nobis id colli-
gendum reliquit, sed etiam clarissimis cre-
broque iteratis verbis multis in locis docuit.
Nam in libris de civitate Dei dicit, spiritus
malignos niti, ut humanas mentes ad prædes-
tinatum secum supplicium trahant. Itaque hujus-
modi homines peccatores ac reprobos quan-
doque dicit prædestinari ad mortem æter-
nam: Deus est illis quos prædestinavit ad æter-
nam mortem iustissimus supplicij retributor. Quæ-
doque prædestinari ad pœnam: bene utens & In enchirid.
malis tanquam summè bonus ad eorum damnatio-
nem quos iuste prædestinavit ad pœnam. Quan-
doque prædestinari ad interitum æternum:

Epist. 253. Quos sibi ad interitum prædestinationis æternum **A** confociare potuerunt. Aliquando prædestinari ire in ignem æternum: Qui licet adhuc in vita sint constituti, tamen prædestinati sunt in æternum ignem ire cum Diabolo. Subiungit supplicio sempiterno, morti sempiterno, perditioni, damnationi, pœnis gehennæ prædestinari: *Epist. 49.* Iniqua spiritalis creatura prædestinata est supplicio sempiterno. Et in tractatu quadragesimo tertio in Ioannem: Isti morti sempiterna prædestinati. Et tractatu centesimo septimo: *Tract. 107.* Filius perditionis dicitur est traditor Christi perditioni prædestinatus. Et in tract. centesimo decimo: Ne cum hoc mundo damnemur. Pro isto mundo non rogat, neque enim quo sit prædestinatus ignorat. Et in quæstionibus super libro Iudicum: Inimici omnino potius gehennæ prædestinati ubi erit fletus & stridor dentium. Quibus omnibus locutionibus Augustinus indicat, verè & propriè juxta definitionem prædestinationis traditæ & à se definitæ naturam, non minus æternam damnationem prædestinari malis, atque bonis beatitudinem sempiternam; ut proinde sicut simpliciter dicimus aliquos prædestinari salvandos, ita etiam Augustinus dicat simpliciter aliquos prædestinari damnandos: Sive damnandi prædestinati sunt propter iniquitatem superbia &c. Et quidni quæso prædestinaret reprobis interitum seu supplicium sempiternum Deus, cum huiusmodi præparatio quam & scripturâ prædicat necessario fieri debeat per decretum Dei, & illud ipsum decretum, ut omnis malitiæ species abstergatur, non fiat nisi prævolante criminum præscientia, juxta illud Augustini, *In eo hominum genere quod prædestinatum est ad interitum super hoc respexit dei præscientia, protulitque sententiam;* Et Deus hoc ipsius damnationis iudicium suum, tanquam verum & rectum & iustum necessariò diligat, quemadmodum & liberationis beneficia, quæ in filiis prædestinationis benignioris operatur? Nam ut idè sanctissimus & profundissimus doctor ait: Deus Amat suum etiam in vitiosis sanationis beneficium vel damnationis iudicium. Si amat profectò nihil mirum si illud etiam operatur, prout ibidem dicit: De malis istis vel sanando ea per misericordiam, vel ordinando per iudicium, bona sunt ipsa quæ fecit. Si ergo amat istud damnationis iudicium suum, si tanquam bonum operatur, id quod illo damnationis iudicio constituit, quis non videt, necessario dicendum esse, quod illud ipsum iustissimæ damnationis bonum prædestinavit? Bonum est quippe omnino, quia iustum est, quamvis illi malum sit, cujus peccata illo supplicio in iustitiæ ordenem rediguntur.

Eiusdem plane doctrinæ orbitam sanctus Prosper indeclinabiliter terit. Definit enim diversis in locis, prædestinationem Dei, quamvis semper in bono sit, non minus tamen iustam bonorum & pravorum operum retributionem, quam gratiam operari, iusta quippe retributio, siue cœlestis præmij, siue supplicij magnum bonum est, quod non minus

debet aut potest à Dei prædestinatione, quam ab eius directâ & voluntaria operatione disjungi: Prædestinatio Dei, inquit, semper in bono est, aut ad retributionem iustitiæ, aut donatio- nem perirens gratia: Vniuersa enim via domini misericordia & veritas. Et ad Capit. decimum quintum: Dabunt non est sine ulla temporalis differentia deum & præse esse simul & prædestinasse quæ ipso erant auctore faciendâ, vel quæ malis meritis iusto erant iudicio retribuendâ. Et ad obiectionem decimam Vincentianam: Cuius prædestinatio nunquam extra bonitatem, nunquam extra iustitiam est &c. Sed plane prædestinatio iudicium suum, quo vnicuique retribuatur est siue bonum siue malum.

Sanctus vero Eulgentius id ipsum docet multo maximè. Nam in libro ad Monimum: Quod nunquam est in opere eius, nunquam fuit in prædestinatione eius. Non ergo prædestinati sunt mali ad hoc quod male operantur, à concupiscentia sua abstracti & illecti, sed ad hoc quod iuste patiuntur invit. Et in eodem libro inferiorius ex professo docet, & lapsius diversis locutionibus inculcat, Quosdam prædestinati ad pœnam, prædestinati supplicio; prædestinati ad supplicium, quos à se præscia voluntatis mala vitio discessuros. Et in libro de veritate prædestinationis & gratiæ: Deus sicut nunquam futurarum rerum futurus, ita nec misericordiam, aut iudicium fuit ignarus: sed sicut semper omnia futura bona & mala præscivit sic omnia opera gratiæ atque iustitiæ suæ incommutabili prædestinatione disposuit. Et paulo post: Non solum ea disposuit, prædestinando quæ ipse gratis quibus vellet donaret, ut bonus, verum etiam illa quæ & malis reddidurus esset ut iustus. Quam doctrinam suam de prædestinatione malorum ad interitum in scripturis sacris apertissime doceri, libro primo ad Monimum tradit: Tales unquam ad interitum prædestinavit quia talibus iustis pœnationis supplicium preparavit. Quod vique manifestò dominus ipse sermone perdocuit, quod à se ostendit non solum paratum non solum regnum ubi lætentur boni, sed & ignem æternum ubi crucietur mali. Bonis etenim diciturus est, Venite benediciti patris mei percipite regnum, quod vobis paratum est à constitutione mundi. Malis autem diciturus est, Ire maledicti in ignem æternum, qui paratus diabolo & angelis eius. Ecce, inquit, ad quod dominus iniquos & impios prædestinavit id est ad supplicium iustum, non ad al. quod opus iustum; ad pœnam non ad culpam. &c. Et mox ad illum Apostoli locum, quo dicit vasa iræ aptata ad interitum, sic explicando subiungit. In hoc itaque ista vasa deus aptavit hoc est in interitum. Cuiusmodi documentoram consideratione Synodus Valentina, quæ sub Lothario celebrata est tanquam fidei Catholice dogma tradit duplicem prædestinationem hominum, ad vitam, & eam quæ est ad mortem Sed & de prædestinatione Dei, inquit canone tertio, placuit & fideliter placet iuxta auctoritatem Apostolicam quæ dicit: An non habet potestatem figulus lutum ex eadem massa facere aliud vas in honorem aliud in contumeliam? Et cum adiecit

ad Beretiu
Lib. 21 de civit. c. 24.
Epist. 49.
Tract. 47.
Tract. 107.
Tract. 110.
Quæst. 49. super iudic.
Li. 2. de peccat. merit. c. 17.
Matth. 25.
Lib. de perf. iust. c. 13.
Tract. 100. in Ioan.

Resp. ad c. 24. Gallor. Ad Capitulum 15. Gallor.
ad c. 10. vicius
Lib. ad Monimum f. 12.
f. 26. f. 27. 50. & 51
Lib. 3. de veri prædest. & grat.
Lib. ad Monimum v. 10. f. 100.
Lib. ad Mo. f. 100.
Lib. ad Mo. f. 100.
Conc. 1. v. sub Lothario can. 3.
Lib. 6. c. 10. v. 10.

adiecisset illa quæ posuimus: *Vasa iræ aptata sive preparata ad interitum* &c. subjungite. Fidenterque fateamur prædestinationem electorum ad vitam & prædestinationem improborum ad mortem. In electione tamen salvandorum misericordiam Dei præcedere meritum bonum; in damnatio-

ne autem peritorum, meritum malum præcedere iustum Dei iudicium. Prædestinatione autem Deum ea tantum statuisse, quæ ipse vel gratuita misericordia, vel iusto iudicio statueret, secundum scripturam dicentem qui fecit quæ futura sunt.

CAPVT QVARTVM.

Inferuntur aliquot Corollaria. Iterum de prædestinatione in bono & malo. Alia duplex prædestinatio gratiæ, & iustitiæ. De prædestinatione simpliciter dicta, & quod respiciat actiones Dei.

CVm igitur ista in scripturis sacris & Conciliis & Patribus veris prædestinationis intellectibus, tam fundata & perspicua sint, multa inde, ad rem istam quam tractamus pertinencia, de prædestinatione clarescunt. Nam primo sequitur, non esse verum quod quidam recentiores dicunt, istud prædestinationis genus ad aliquod malum, nusquam in sacris litteris reperiri. Reperitur enim omnino secundum sanctum Fulgentium, Matthæi vigesimo quinto, ubi Christus dicit, ignem æternum paratum *diabolo & angelis eius*, hoc est, prædestinatum, quemadmodum de regno cælorum ibidem dicitur, *quod vobis paratum est ab origine mundi.* Reperitur etiam ad Romanos nono, ubi dicuntur *vasa iræ aptata, vel aptata vi prædestinationis in interitum*, reperitur & expresso ipso prædestinationis nomine à Tertio quarto: *Quæ manus tuæ & consilium decreverunt* græcè, *προσέκοιτο* quod in Apostolo Paulo, prædestinavit, vertitur, & in hoc ipso loco Augustinus, ut supra diximus. Quid enim refert, quod istud malum à Deo in salutem aliorum referatur, cum & quorundam, imo & omnium hominum æterna damnatio, à Deo in electorum profectum salutemque torquetur? Hoc enim ex profecto sanctus Augustinus docet, ut infra declarabitur.

Secundo sequitur, non esse verum quod item recentiores tradunt, ut aliquid sub prædestinationem cadat, esse necessarium ut sit supernaturale bonum: cum ne quidem necesse sit ut sit bonum, nisi quatenus à Deo efficiente proficitur.

Tertio sequitur, non esse verum quod etiam dicunt, non esse in sensu rigoroso verum, quod homo prædestinetur ad pœnam. Est enim in sensu propriissimo & rigorosissimo verum, quod Deus pœnarum auctor sit iusto iudicio suo, & per hoc prædestinatione sua, quamvis eas simul creatura rationalis sua culpa mereatur. Quis enim demones igne sempiterno, ineffabili ratione torqueret, nisi sic Deus æterno suæ prædestinationis iudicio decrevisset, & temporaliter id quod decrevit inferret? Non enim illa repugnat inter se, sed coheret optime, ut & creatura supplicium peccando mereatur, & illud ipsum Deus decernat atque inferat vindicando. Nam & *causa mortis*, inquit Augustinus *est diabolus, quam non ut primus auctor eius, sed ut peccati ultor intulit Deus.* Simili ratione non sunt inter se duo

ista contraria, quod in pœna sua & ipse homo peccando auctor est & ultor Dei. Quo denique huiusmodi prædestinatio præsupponat alicuius demeriti præscientiam, ut ei supplicium prædestinari possit, non tollit ab illo decreto veram prædestinationis rationem; haud secus atque non tollit veram prædestinationis rationem à decreto, quo angelis perseverantibus corona gloriæ decreta sunt. Nam & istud decretum seu ista prædestinatio perseverantiæ præscientiam præsupposuit, sicut & hominum lapsorum prædestinatio, iuxta multorum recentiorum existimationem.

Quarto sequitur, rectissime à sanctis Patribus diuisam fuisse prædestinationem Dei circa creaturam rationalis administrationem, id prædestinationem quæ est in bono, & eam quæ est in malo: quod aliter dici potest iustitiam, in eam quæ est ad bonum, & eam quæ est ad malum. Indicavit istam diuisionem Augustinus quando dixit: *Prædestinatio quæ in bono est gratiæ est preparatio*, ipsa expressione indicans eam distingui contra eam quæ est in malo, seu ad malum, hoc est, ad pœnam. Expressit eam alibi aliter, in benignam, & iustam: *Ad eorum damnationem quos iuste prædestinavit ad penitentiam, & ad eorum salutem, quos benignè prædestinavit ad gratiam.* Vbi sub gratia etiam gloria comprehenditur, juxta illud Apostoli, *gratia Dei vitæ æterna* ut sic adæquata sit diuisioni. Simili sensu subinde dividitur in prædestinationem ad vitam & ad mortem; ubi sub vita comprehenditur tota illa peccatoris in hac vita usque ad beatam corporis immortalitatem vivificatio. Sic eam expressis verbis diuisit Concilium Valentianum: *Fidenter fatemur prædestinationem improborum ad mortem.* Et insinuavit Augustinus aduersus Iulianum: *Ab sit ut prædestinatus ad vitam sive Sacramento meritis sine permittatur hæc vitam.* Nam hoc ipso indicat aliam esse ad mortem, prout eam alibi sæpe nominavit. Posset & alio modo vocari prædestinatio misericordie, & prædestinatio iudicij, prout iudicium punientis severitatem subinde denotat.

Subinde vero alia diuisione dividunt Patres prædestinationem, in prædestinationem gratiæ, & iustitiæ. Tunc vero aliquando non sumunt gratiam tam latè, ut contineat quicquid etiam in radice continet, videlicet gloriam sed gratiam tantum proprie, dictam: iustitia vero tunc significat remunerationem quamlibet sive recte, sive perperam operantium. Sic

ea